

SUOMEN JOURNALISTILIITON FREELANCESTRATEGIA 2019

Freelancerien oikeudet muuttuvassa mediakentässä pitää turvata. Tämä tarkoittaa reiluja työnteon ehtoja sekä sitä, että samasta työstä pitää saada sama tulo, oli työnteon muoto mikä hyvänsä.

Freelancereiden toimeentuloa parannettava

Freelancereita yhdistää paitsi tekemisen vapaus, myös epävarmat ja vaihtelevat tulot. Freelancerin keskimääräinen verotettava tulo on alle kaksi kolmasosaa vastaavissa tehtävissä vakituudessa työsuhhteessa toimivan työntekijän ansiosta.

Free-edunvalvonnan päätehtävä on nostaa freelancejournalistien ansiotasoa niin, että se vastaa vakituudessa palkkatyössä olevien journalistien ansioita.

Free-edunvalvonta kaikkien asiaksi

Freelancerien edunvalvonta tukee myös vakituudessa työsuhhteessa työskentelevien edunvalvontaa. Mitä huonommassa asemassa freelancerit ovat ja mitä halvempaa freelancetyön teettäminen on, sitä suurempi houkutus työnantajilla on siirtää yhä suurempi osa työstä tehtäväksi vakituisen työsuhteen ulkopuolella.

Työtaistelutilanteissa freelancereiden odotetaan menevän lakkoon työsuhhteisten kollegoidensa työehtojen puolesta. Vastaavasti freelancereiden edunvalvonnan on läpäistävä koko liiton kenttä ja oltava myös työsuhhteisten asia.

Tavoitteena kollektiivinen neuvotteluoikeus

Vaikutamme työlainsäädännön muutokseen: ammattiliiton on voitava neuvotella työnantajan kanssa yrittäjäasemassa olevan itsensätyöllistäjän työnteon ehdoista ja palkkioista. Nyt freelancer neuvottelee itse työnsä ehdoista suurenkin mediayrityksen kanssa eikä neuvotteluasema ole tasapuolinen. Eurooppalainen kilpailuoikeus ei estä kollektiivisia neuvotteluja.

Neuvottelemme freetyön ehdoista työnantajaliittojen ja työnantajien kanssa.

Tekijöille oikeudenmukainen korvaus

Ajamme lainsäädäntöön muutoksia, jotka takaavat tekijälle kohtuullisen korvauksen tekijänoikeuden käytöstä ja tuovat suojaa laajoja, korvauksettomia tekijänoikeusluovutuksia vastaan. Tarjoamme freelancetyön ostajille vaihtoehtoisia sopimusmalleja, jotka turvaavat sekä ostajien käyttötarpeet että freelancereiden intressit. Etsimme oikeudellisia keinoja puuttua kohtuuttomiin sopimuksiin ja avaamme neuvotteluja toimeksiantajien kanssa näiden käyttämistä sopimusehdoista.

Näennäisyrittäjyys kuriin

Yrittäjyyden on oltava journalistin tietoinen ja itsenäinen valinta. Työnantajavelvoitteita ei saa kiertää käyttämällä näennäisyrittäjyyttä, jossa työsuhteen tunnusmerkit täyttävä työ naamioidaan yrittäjätöksi. Yhdessä muiden itsensätyöllistäjiä edustavien järjestöjen kanssa toimimme sen

eteen, että mahdollisimman moni näennäisyrittäjä pääsisi työsuhteen tuoman turvan piiriin. Viemme tarvittaessa väärinkäytöksiä oikeuteen ja haemme tulkintaratkaisuja tuomioistuimilta ja muilta viranomaisilta.

Yhtyneet-sopimuksesta voimaa edunvalvontaan

Työsuhteisessa työssä liiton edunvalvonnan tärkein työkalu ovat työehtosopimukset. Yleisradio on allekirjoittanut Yhtyneet-työehtosopimuksen, jolla on määritelty työsuhteisena tehtävän audiotyön, audiovisuaalisen työn, av-kääntämisen ja verkkokirjoittamisen vähimmäispalkkiot.

Yleisradiossa tehtävä yrittäjätyö on lisääntynyt. Yhtyneet-sopimuksen vähimmäispalkkiot yrittäjäkuluilla korotettuina muodostavat pohjan myös yrittäjien palkkiotasolle.

Käytämme Yhtyneet-sopimusta esimerkkinä neuvoteltaessa lehdistön freelancereiden vähimmäispalkkiotasosta.

Sosiaaliturva samalle tasolle palkansaajien kanssa

Freelancetyötä voi journalistisella alalla tehdä sekä yrittäjäasemassa että työsuhteisena, ja yrittäjätyön ja työsuhteisen keikkatyön tekeminen ristiin on yleistä. Erityisesti yrittäjinä ja itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivat freelancerit ovat väliinputoajia, joiden sosiaaliturva on selvästi heikempi kuin työsuhteisilla kollegoilla.

Ajamme lainsäädäntöön muutoksia, jotka nostavat freelancereiden sosiaaliturvan samalle tasolle työntekijän sosiaaliturvan kanssa. Ajamme työttömyysturvalakiin yhdistelmävakuutusta, niin että päivärahan työssäoloehto kerrytettäessä on mahdollista yhdistää yrittäjä- ja palkkatyötä.

Tuotantoyhtiöt ja paikallisradiot edunvalvonnan piiriin

Huomattava osa työsuhteisesta freelancetyöstä tehdään villeille työnantajille tai muuten työehtosopimusten ulottumattomissa. Tuotantoyhtiöissä tehtävä työ on saatava liiton edunvalvonnan piiriin laajentamalla olemassa olevien työehtosopimusten kattavuutta. Puutemme tilanteeseen paikallisradiokentällä, jonne maakuntalehdet ovat laajentaneet toimintaansa.

Eri tilanteet huomioidaan

Freelancerien tulojen hajonta on suuri. Osalla ne ovat heikot, osalla taas hyvät.

Ammattiliiton tehtävä on toimia erityisesti heikoimmassa asemassa olevien etujen puolesta. Liitto tarjoaa lisäksi ammatillisia etuja edistävää toimintaa myös ammatissaan taloudellisesti menestyville freelancer-jäsenille.

Freelancereille ja ostajille koulutusta

Freelancerin tuloista huomattavan osan vievät kulut: verot, eläkemaksut, työvälaineet, matkakulut, työterveyshuolto, tilavuokrat, loma ja koulutus. Tämän näkyväksi tekeminen on ensiarvoisen tärkeää palkkiotasojen määrittelyssä ja freelancerien ansiotason nostamisessa. Koulutamme freelancereita, alalle pyrkiviä, alan opiskelijoita sekä toimeksiantajia ja ostavia toimittajia hinnoittelussa. Freelancetyön ostaja on usein Journalistiliiton työsuhteinen jäsen. Mitä paremmin

ostajat ovat selvillä freelancerin kuluista, sitä paremmin he ymmärtävät myös freetyön hinnoittelua.

Ammatillista koulutusta freelancereille

Freelancerit eivät ole samanlaisten jatko- ja täydennyskoulutusmahdollisuuksien piirissä kuin vakinaisessa työsuhteessa työskentelevät. Freelancer vastaa itse koulutuksensa kuluista.

Teemme yhteistyötä alan oppilaitosten kanssa freelancereiden jatko- ja täydennyskoulutuksen turvaamiseksi. Edistämme freelancereiden taloudellisia mahdollisuuksia kouluttautua.

Mediakunnan kehittämistä jatkettava

Mediakunta on vuodesta 2017 tarjonnut jäsenillemme mahdollisuuden freetyöhön osuuskunnan jäsenenä. Liiton jäsenten omistama Mediakunta palvelee kaikkia journalismin ja viestinnän ammattilaisia: itsensätyöllistäjiä, sivutoimisesti keikkaa tekeviä ja opiskelijoita sekä eläkeläisiä. Jatkamme Mediakunnan palveluiden kehittämistä.

Oikeudellisia palveluita turvattava

Yksilöedunvalvonnan rooli korostuu, kun on kyse freelancereista. Autamme jäseniämme sopimusriidoissa ja palkkioperinnässä sekä oikeudellisissa kysymyksissä. Huolehdimme siitä, että valmiutemme tarjota oikeudellisia palveluita freelancereille on vastaavalla tasolla kuin työsuhteisilla – tämä on huomioitava muun muassa liiton oikeusturvavakuutuksen ehdoissa.

Tukea vihapuheen kohteeksi joutuneille

Sananvapaus on demokratian peruspilari. Tuemme verkkovihan ja vihapuheen kohteeksi joutuneita jäseniämme. Vaadimme, että vihapuhe tulee virallisen syytteen alaiseksi rikokseksi. Edellytämme työnantajilta tukea myös vihapuheen kohteeksi joutuneille freelancereille, ei vain mediatalojen vakinaisessa työsuhteessa oleville työntekijöille.

Tietoa edunvalvonnan tueksi

Keräämme tietoa freelancereiden toiminnasta ja työoloista. Tiedonhankintaa toteutamme vuorovuosin tehtävillä palkkiokyselyllä ja freelancetyömarkkinatutkimuksella.

Tiedon keräämisessä ovat apuna myös liiton luottamushenkilöt. Lehdistön työehtosopimuksen mukaan luottamusmiehellä on oikeus saada tietoja freelancereiden käytöstä lehtitalossa. Yleisradion ohjelmatyöntekijät ovat puolestaan sopineet, että ulkopuolisissa ostoissa on noudatettava työehtosopimusten tasoisia palkkioita.

Hyödynnämme luottamushenkilöiden tiedonsaantioikeutta yhä tehokkaammassa edunvalvonnassa.